

בעניין:

המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
– ע"ר מס' 580163517

ע"י ב"כ עוה"ד בנימין אחסתרובה (מ"ר 58088)
ו/או סיגי בן ארי (מ"ר 37566) ו/או דניאל שנהר
(מ"ר 41065) ו/או חוה מטרס-עירון (מ"ר 35174)
ו/או ענת גונן (מ"ר 28359) ו/או עביר ג'ובראן-
דכור (מ"ר 44346) ו/או נאסר עודה (68398) ו/או
נדיה דקה (מ"ר 66713)
טל: 02-6283555; פקס: 02-6276317

העותרת

- נ ג ד -

1. רשות האוכלוסין וההגירה
2. מנכ"ל רשות האוכלוסין וההגירה
3. הממונה על חוק חופש המידע ברשות האוכלוסין וההגירה

באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים
רח' מח"ל 7, ירושלים
טל: 02-5419555; פקס: 02-5419581

המשיבים

עתירה מינהלית

מוגשת בזאת עתירה לפי סעיף 17 לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998 (להלן: **חוק חופש המידע** או **החוק**). בית המשפט הנכבד מתבקש לחייב את המשיבים להשיב לבקשה, שעניינה קבלת מידע בדבר הליכים לאיחוד משפחות בירושלים המזרחית (להלן: **הבקשה**).

הבקשה מצורפת לעתירה זו כנספח ע/1.

הבקשה שבגינה מוגשת עתירה זו, היא בקשה על פי חוק חופש המידע אשר הוגשה למשיבים עוד ביום 6.10.2015. ברם, על אף שחלפו להם מאז למעלה משלושה חודשים תמימים, הבקשה טרם נענתה, תוך הפרה בוטה של הוראות החוק.

התשתית העובדתית

הצדדים

1. העותרת (להלן גם: **המוקד להגנת הפרט** או **המוקד**), היא עמותה רשומה, אשר שמה לה, בין השאר, למטרה, להגן על זכויותיהם של תושבי השטחים ותושבי ירושלים המזרחית שנפלו

קורבן להתעמרות או קיפוח על ידי רשויות המדינה. מאז הקמתו בשנת 1988 ועד היום, טיפל בעשרות אלפי פניות, באמצעות פניות לרשויות המדינה ובאמצעות פעילות משפטית, הן בייצוג מתלוננים והן כעותרת ציבורית. כמו כן עוסק המוקד בהוצאת דוחות תקופתיים ודוחות נושא כחלק ממטרותיו הציבוריות, ורצונו לממש את העיקרון הדמוקרטי של זכות הציבור לדעת.

2. בין היתר, מסייע המוקד לתושבי ירושלים המזרחית להיאבק במגוון של הפרות זכויות אדם הנוגעות למעמדם האזרחי ולזכותם לחיי משפחה. המוקד מטפל, בהקשר זה, בתושבי ירושלים המזרחית שמעמדם נשלל; בבקשות לאיחוד משפחות שמגישים תושבי ירושלים המזרחית עבור בני זוגם; בבקשות לרישום ילדיהם של אותם תושבים; ובעניינם של חסרי מעמד המתגוררים בעיר.

3. ברבים מהמקרים, שלובים בעתירות הפרטניות של אותם תושבים גם עניינים בעלי היבט עקרוני, שיש בהם כדי להשפיע בצורה רחבה על סוגיית מעמדם של תושבי ירושלים המזרחית. כך היה למשל, בהליך בג"ץ 2227/98 **המוקד להגנת הפרט נ' שר הפנים**. באותו מקרה עתר המוקד לבג"ץ, עם ארגוני זכויות אדם אחרים וכן תושבים שמעמדם נשלל, בגין מדיניותו של משרד הפנים. במהלך התנהלותה של אותה עתירה, הגיש במרץ 2000 שר הפנים דאז, נתן שרנסקי, תצהיר לבג"ץ, אשר "ריכך", בצורה מסוימת, את מדיניות שלילת התושבות.

4. בנוסף, מגיש המוקד עתירות שעניינן קבלת מידע מהרשויות. כך, היה בין השאר, בעת"ם (י-ם) 750/05 **המוקד להגנת הפרט נ' שר הפנים** (עתירה לפי חוק חופש המידע) – עתירה שעניינה קבלת נהלי המשיבים באשר למניעת יציאתם של תושבי ירושלים המזרחית לחו"ל דרך גשר אלנבי ובעת"ם (י-ם) 530/07 **האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' משרד הפנים**, תק-מח 10803 (4), 2007 – עתירה שהגיש המוקד עם אירגוני זכויות אדם נוספים ובה דרישה לקבל את הקובץ השלם של נהלי מינהל האוכלוסין, לאפשר לעותרים לעיין בו, ולפרסם את כל נהלי רשות האוכלוסין באתר האינטרנט של הרשות.

5. כאמור, מפרסם המוקד להגנת הפרט גם דוחות בנושאים שונים. באשר למעמדם האזרחי של תושבים בירושלים המזרחית. את הדוחות ניתן למצוא באתר המוקד: <http://www.hamoked.org.il>

6. המשיבים 1-3 הם האחראים על פי חוק חופש המידע למתן מענה לפניות שהופנו אליהם על פי החוק.

עניינה של הבקשה

7. עניינה של עתירה זו, ב(אי) קבלת נתונים הנוגעים להליכים לאיחוד משפחות בירושלים המזרחית.

8. בפנייתה של העותרת, נשוא עתירה זו, נתבקשו המשיבים לספק את המידע כדלקמן:

9. כמה בקשות לאיחוד משפחות הוגשו בלשכת רשות האוכלוסין שבירושלים המזרחית משנת 2012. העותרת ביקשה לקבל את הנתונים לכל שנה בנפרד. כמו כן ביקשה העותרת לקבל בעניין זה את הפילוחים הבאים:

א. בכמה מהבקשות המזמין היה גבר? בכמה מהבקשות המזמינה הייתה אישה?

ב. בכמה מהבקשות המוזמנת היה קטין? (כלומר, כמה מהבקשות היו בקשות מסוג "אחמ"ש ילדים")?

ג. עוד ביקשה העותרת לקבל פילוח לפי מדינת המוצא של המוזמנים: גדה/חוו"ל.

10. מתוך סך כל הבקשות שהוגשו, ביקשה העותרת לדעת כמה בקשות לאיחוד משפחות אושרו בכל שנה, מאז שנת 2012. כמו כן ביקשה העותרת לקבל בעניין זה את הפילוחים הבאים:

א. בכמה מהבקשות שאושרו המזמין היה גבר? בכמה מהבקשות שאושרו המזמינה הייתה אישה?

ב. בכמה מהבקשות המוזמנת היה קטין? (כלומר, כמה מהבקשות היו בקשות מסוג "אחמ"ש ילדים")?

ג. עוד ביקשה העותרת לקבל פילוח לפי מדינת המוצא של המוזמנים: גדה/חוו"ל.

11. בנוסף ביקשה העותרת לדעת כמה בקשות לאיחוד משפחות סורבו בכל שנה, מאז שנת 2012. כמו כן ביקשה העותרת לקבל לעניין זה את הפילוחים הבאים:

א. בכמה מהבקשות שסורבו המזמין היה גבר? בכמה מהבקשות שסורבו המזמינה הייתה אישה?

ב. בכמה מהבקשות שסורבו המוזמן היה קטין או קטינה? (כלומר, כמה מהבקשות היו בקשות מסוג "אחמ"ש ילדים")?

ג. העותרת ביקשה פילוח לפי מדינת המוצא של המוזמנים: גדה/חוו"ל.

ד. העותרת ביקשה פילוח של הסיבות לסירוב (סירוב בשל מרכז חיים, סירוב ביטחוני, סירוב פלילי, סירוב בשל ביגמיה וכד').

12. באשר לשהייתם בישראל של מוזמנים במסגרת הליכים לאיחוד משפחות באמצעות היתרים ואשרות, ביקשה העותרת לקבל מהמשיבים את מספר האנשים אשר שוהים בישראל באמצעות היתרי מת"ק, הניתנים מכוח הליך לאיחוד משפחות וזאת, נכון למועד מתן תשובתם לבקשה. כמו כן ביקשה העותרת לקבל מהמשיבים לעניין זה את הפילוחים הבאים:

א. כמה מתוכם שוהים בישראל באמצעות היתרי מת"ק במסגרת אחמ"ש בן/בת זוג?

ב. כמה מתוכם שוהים בישראל באמצעות היתרי מת"ק במסגרת אחמ"ש ילדים?

13. בנוסף, ובעניינם של מוזמנים, אשר נכון לתאריך מתן התשובה, שהייתם בישראל מוסדרת באמצעות היתרי מת"ק מכוח הליכים לאיחוד משפחות, ביקשה העותרת לקבל את הפילוחים הבאים:

א. כמה מהם נשים/גברים;

ב. כמה מהם קטינים;

ג. כמה מהם תושבי הגדה;

ד. כמה מהם תושבי רצועת עזה.

14. לבסוף ביקשה העותרת לקבל מהמשיבים נתונים לגבי מספר האנשים אשר שוהים בישראל באמצעות רישיון לישיבת ארעי (א/5), במסגרת הליך לאיחוד משפחות – נכון לתאריך מתן תשובתם. גם בנקודה זו ביקשה העותרת לקבל מהמשיבים את הפילוחים הבאים:

א. כמה מהם נשים/גברים;

ב. כמה מהם קטינים;

ג. כמה מהם תושבי הגדה;

ד. כמה מהם תושבי רצועת עזה.

ה. אזרחים זרים (תושבי חו"ל).

מיצוי הליכים

15. כאמור ברישא של עתירה זו, הבקשה שבנדון הוגשה למשיבה 3 עוד ביום 6.10.2015.

16. ביום 10.11.2015, ומשלא נענתה הבקשה במסגרת הזמנים הקבועה בחוק, פנתה הגב' עשת, רכזת תלונות במשרדי העותרת למשיבה 3, באמצעות הטלפון, והלינה בפניה על אי קבלת ההחלטה במועדה. בתגובה, הודיעה המשיבה 3 כי הודעת ארכה בת 30 יום תשלח על ידה כנדרש בחוק.

17. למחרת היום, ביום 12.11.2015, שלחה המשיבה 3 הודעת ארכה בת 30 יום.

העתק מהודעת המשיבה 2 מיום 12.11.2015 מצ"ב ומסומנת ע/2.

18. יודגש כבר עתה, כי לעמדת העותרים מדובר בהודעה פסולה אשר אינה עולה בקנה אחד עם הוראות החוק, שכן על פי סעיף 7(ב) לחוק:

הרשות הציבורית תודיע למבקש המידע ללא שיהוי, ולא יאוחר מ-
30 ימים מקבלת הבקשה, על החלטתה בבקשתו; ראש הרשות
הציבורית, או מי שהוא הסמיך לכך, רשאי להאריך את התקופה

האמורה, במקרה הצורך, ב-30 ימים נוספים, ובלבד שהודיע על כך למבקש בכתב, ונימק את הצורך בהארכת התקופה.

(ההדגשות הוספו, ב.א.).

19. ברם, ההודעה על הארכת המועד מטעמה של המשיבה 3 למתן מענה לבקשה, נשלחה לעותרת בניגוד למסגרת הזמנים הנקובה בחוק, כשבוע לאחר תום 30 הימים הנקובים בחוק למתן ההחלטה או להארכת תקופה זו ב-30 יום נוספים ורק לאחר שהעותרים פנו אליה.

20. ביום 7.12.2015 שבה ופנתה העותרת למשיבה 3 בדרישה לקבלת מענה לבקשה.

העתק מפניית העותרת מצ"ב ומסומנת ע/3.

21. ביום 9.12.2015, ומשהמענה לבקשת העותרת בוששה לבוא, שבה ופנתה לגבי עשת ממשרדי העותרת למשיבה 3 באמצעות הטלפון והתריעה בפניה על כך שחלפו להם למעלה מ-60 יום ממועד הגשת הבקשה. בתגובה הודיעה המשיבה 3 לגבי אשת כי עדיין אין מענה לבקשה וכי היא זקוקה לארכה נוספת. הגבי עשת הסבירה למשיבה 3 כי במידה ולמשיבות נדרשת ארכה נוספת אזי עליהם לפעול במסגרת הזמנים הנקובה בחוק. בתגובה הודיעה המשיבה 3 לגבי עשת כי היא תבדוק האם ביני לביני ישנה תשובה ובמידה ויתברר על ידה כי עדיין אין מענה לבקשה, אזי היא תשוב ותשלח הודעת ארכה נוספת.

22. חשוב להדגיש לעניין זה כי סעיף 7 (ג) לחוק קובע:

ראש הרשות הציבורית רשאי להאריך, הארכה נוספת, את התקופה האמורה בסעיף קטן (ב), בהחלטה מנומקת **אשר תישלח למבקש תוך התקופה האמורה**, אם בשל היקפו או מורכבותו של המידע המבוקש יש צורך להאריך את התקופה; ההארכה הנוספת לא תעלה על התקופה המתחייבת מהטעמים האמורים, ובכל מקרה לא תעלה על 60 ימים.

23. דא עקא, בענייננו אנו, לא זו בלבד שלעותרת לא נשלחה כל הודעת ארכה נוספת בתוך התקופה האמורה בסעיף 7(ג) לחוק, אלא שהמשיב 2 לא טרח לשלוח לעותרת הודעת הארכה כלל ועיקר.

24. שוב ביום 28.12.2015 הודיעה המשיבה 3 באמצעות המייל לגבי הורוביץ ממשרדי העותרת כי בקשותיה של העותרת למידע, ובכללן הבקשה שבנדון עדיין מצויות בטיפול וכי היא תקווה כי התשובות תגענה בהקדם.

העתק מתכתובת המייל עם המשיבה 3 מצ"ב ומסומן ע/4.

25. כידוע, הזכות לקבל מידע איננה תלויה בהוכחת עניינו של המבקש במידע (ראו סעיף 7 (א) לחוק וכן: עת"ם (י-ם) 717/02 הרב עו"ד אורי רגב נ' יד ושם, תק-מח 2002(3), 6893, עמ' 6896; זאב סגל, הזכות לדעת באור חוק חופש המידע, עמ' 221). עם זאת, ולמעלה מן הדרוש, נבקש לפרט מעט את החיוניות שבקבלת המידע האמור.

26. במידע המבוקש יש כדי לזרות אור על חוקיותם ותקינותם של ההליכים לאיחוד משפחות המונהגים על ידי המשיבים בכל הנוגע לתושבי ירושלים המזרחית ובני משפחותיהם. כן יש במידע כדי להבהיר לתושבים מה עליהם לעשות כדי לשמור על תקינות ההליכים, או במילים אחרות – באילו סיטואציות יקטעו המשיבים את ההליכים לאיחוד משפחות בהם החלו תושבי ירושלים המזרחית עם בני משפחתם. בנוסף, יש במידע המבוקש גם כדי לעמוד על היקף הפסקת ההליכים לאיחוד משפחות בירושלים המזרחית, דבר היכול, בין השאר, להעיד על שינוי במדיניותם של המשיבים, מדיניות שאינה סטאטית מטבע הדברים אלא משתנה מעת לעת ואף לעיתים תכופות.

27. הנה כי כן, במידע המבוקש אשר לא נענה עד כה, יש כדי לסייע בשמירה על זכויותיהם של תושבי ישראל ובני משפחותיהם, הן בפן המהותי והן בפן הפרוצדוראלי. מכאן עתירה זו.

טיעון המשפטי

זכות הציבור לדעת ולקבל מידע מרשות ציבורית

28. חופש המידע הוא עקרון מרכזי במדינה דמוקרטית, המהווה מקור ראשון במעלה לפיקוח על רשויות השלטון והגנה על זכויות האדם.

תכליתו של חוק חופש המידע לאפשר שקיפות על פעולותיה של הרשות הציבורית ולאפשר יכולת בקרה מושכלת של תפקודה. "נגישות רבה יותר למידע תסייע לקידום של ערכים חברתיים ובהם שוויון, שלטון החוק וכיבוד זכויות האדם, ותאפשר גם בקרה טובה יותר של הציבור על מעשי השלטון". (הצעת חוק חופש המידע, התשנ"ו-1996). עת"ם (י-ם) 717/02 הרב עו"ד אורי רגב נ' יד ושם, תק-מח 2002(3), 6893, עמ' 6896.

29. בעע"ם 9135/03 המועצה להשכלה גבוהה נ' הוצאת עיתון הארץ, תק-על 2006(1), 697, עמ' 704, נאמר כי:

נאמן לתכליות אותן מיועד חוק חופש המידע להגשים, פותח החוק בסעיף 1 בהצהרה כללית ורחבה על דבר קיומה של הזכות לקבלת מידע מרשויות הציבור בקובעו: לכל אזרח ישראלי או תושב הזכות לקבל מידע מרשות ציבורית בהתאם להוראות חוק זה. בספרו "הזכות לדעת באור חוק חופש המידע" מציין פרופ' סגל כי סעיף זה הוא "סעיף המפתח, שעליו נשען החוק כולו. הוא מהווה את 'אבן

השתייה' שעליה נשענת הזכות החוקית לקבל מידע מרשות
ציבורית" (ראו סגל, **הזכות לדעת באור חוק חופש המידע**, 97).

30. המידע שמבקשת העותרת לקבל מהמשיבות, הינו מידע שיש לו השלכה ישירה על זכויותיהם של תושבי ישראל, ובראשן הזכות הבסיסית להסדרת מעמדם של בני משפחתם החיים עימם בישראל. אמנם, חוק חופש המידע מאפשר לרשות הציבורית לדחות בקשה לקבלת מידע. עם זאת, מדובר בעילות ספציפיות, אשר (לפחות, על פניו) אינן מתקיימות בענייננו (ראו סעיפים 8 ו-9 לחוק). נשוב ונדגיש, כי המשיבים לא טענו כי על הבקשה לקבלת המידע להידחות (שכן, העותרת כאמור לא קיבלה עד למועד כתיבת שורות אלו כל התייחסות עניינית לבקשתה). אשר על כן, העותרת שומרת לעצמה את הזכות להתייחס לכל טענה שתועלה לראשונה, אם תועלה, על ידי המשיבות, לאחר הגשת עתירה זו.

התנהלות משרד הפנים מהווה הפרה בוטה ומתמשכת של החוק

31. התנהלות המשיבים בענייננו מהווה הפרה בוטה ומתמשכת של החוק. **פעם ראשונה הפרו המשיבים את הוראות החוק**, שמחייב את הרשות להודיע למבקש ללא דיחוי, ולכל היותר תוך תקופה של **30 יום**, על החלטתה בבקשתו. כאמור, המשיבים לא עמדו בחובתם זו. **פעם נוספת הפרו המשיבים את הוראות החוק** כאשר לא פעלו במסגרת הזמנים שהוקנתה להם לצורך מתן הודעת ארכה. הרשות יכולה אמנם להאריך את תקופת מתן המענה לבקשה בשלושים יום נוספים **מטעמים מנומקים** (סעיף 7(ב) לחוק). ברם, כמפורט לעיל, המשיבים לא טרחו להאריך את התקופה בהתאם להוראות החוק ובמסגרת הזמנים שנקבע לעניין, וההודעה היחידה בדבר הארכת המועד למתן התשובה שנשלחה מטעמם, נשלחה אך ורק בעקבות פניית העותרת למשיבה 3 ולאחר שחלף לו שבוע ימים מתום המועד שנקבע לעניין בחוק. **פעם שלישית הפרו המשיבים את הוראות החוק** כאשר פעלו בניגוד להוראות סעיף 7(ג) לחוק. סעיף זה קובע כי "**ראש הרשות הציבורית** רשאי להאריך, הארכה נוספת, את התקופה האמורה בסעיף קטן (ב), בהחלטה מנומקת **אשר תישלח למבקש תוך התקופה האמורה**, אם בשל היקפו או מורכבותו של המידע המבוקש יש צורך להאריך את התקופה; ההארכה הנוספת לא תעלה על התקופה המתחייבת מהטעמים האמורים, ובכל מקרה לא תעלה על 60 ימים". דא עקא, כמפורט לעיל שגם זאת לא עשו המשיבים והמשיב 2 לא טרח לשלוח לעותרת כל הודעה, לאחר ההודעה הראשונה והמאוחרת שנשלחה אליה מטעמה של המשיבה 3.

32. לא זו אף זו. אף לו היו המשיבים פועלים בהתאם להוראות החוק ומנצלים באופן נכון וראוי את מסגרת הזמנים המקסימלית שהחוק מקנה להם, הרי שגם אז חלפה לה התקופה המרבית הנקובה בחוק למתן תשובה לבקשה. שכן, נכון למועד כתיבת שורות אלו חלפו להם למעלה משלושה חודשים ממועד הגשת הבקשה.

33. באשר להתעלמותם הבוטה של המשיבים מהוראותיו הברורות של החוק ואי מתן המענה המתמשך לבקשה, נבקש לציין את החלטת כב' השופט סולברג בעת"ם 8476/08 **המוקד להגנת הפרט נ' שר הפנים** (פורסם בנבו) (עתירת אי מענה לבקשת העותרת לקבלת נתונים

בדבר שלילת תושבות מתושבי קבע בירושלים המזרחית בשנים 2006-2007), נקבע בין היתר
כי:

... אינני מקבל את טענת המשיבים כי השיהוי במתן המענה לדרישת
העותר לקבלת מידע מלכתחילה הוא שיהוי קל. **קביעת המועדים
על פי החוק לא נעשתה לשווא ונועדה להבטיח מצב שבו מבקש
המידע והרשות אשר בידיה נמצא המידע לא יצטרכו לבוא לפיתחו
של בית המשפט על מנת לדון בסוגיית המועדים.**

(הדגשה הוספה, ב.א.).

34. בהחלטת ביניים בעת"ם (ת"א-יפו) 16439-02-10 **המוקד להגנת הפרט נ' מתאם פעולות
הממשלה בשטחים** (פורסם בנבו), הטילה כב' השופטת ד"ר אגמון-גוון הוצאות בסך של
35,000 ₪ על המדינה, בין היתר, בגין הפרת מגבלות הזמן של החוק. השופטת קבעה כי:

**יש שלב שבו האיחורים והזלזול בחוק ובהחלטות ביהמ"ש אינם
בעיה מנהלית עוד. יש תחושה כי המשיבים לא הפנימו את הוראות
החוק. לא יתכן כי לא תהא כל התייחסות במשך למעלה מחצי שנה
לבקשה למידע כאשר החוק קובע מגבלה של 30 יום. לא יתכן כי
נדרשות עתירות לא בכדי לתקוף את החלטת הרשות אלא בכדי
לקבל החלטה שכזו.** (הדגשות הוספו, ב.א.).

35. הבקשה נשוא העתירה הוגשה עוד ביום 6.10.2015. כיום, בחלוף מעלה משלושה חודשים
ממועד הגשת הבקשה, עדיין לא ניתן מענה ענייני לבקשה שעומדת גם כיום כאבן שאין לה
הופכין.

36. לאור האמור, מתבקש בית המשפט הנכבד לחייב את המשיבות להשיב לבקשת העותרת
לאתור ולמסור לידיה את המידע המבוקש במלואו. כמו כן מתבקש בית המשפט להשית על
המשיבים את הוצאות העותרת ושכ"ט עו"ד.

בנימין אחסתרובה, עו"ד
ב"כ העותרת

ירושלים, 20 ינואר 2016

[ת.ש. 88062]